

#PomagamyUczelniom



Parlament Studentów
Rzeczypospolitej Polskiej

Institut
Rozwoju
Szkolnictwa
Wyższego

IRSW

KOMENTARZ

DO WYBRANYCH PRZEPISÓW

TZW. „TARCZY ANTYKRYZYSOWEJ 2.0”

DOTYCZĄCYCH SZKÓŁ WYŻSZYCH

Institut Rozwoju Szkolnictwa Wyższego

Parlament Studentów Rzeczypospolitej Polskiej

Kwiecień 2020 r.

Opracowanie:

Maciej Bień
Aleksander Jakubowski
Tomasz Kocoł
Marek Konieczny
Artur Kokoszkiewicz
Grzegorz Laskowski
Dominik Leżański
Piotr Pokorny
Adam Szot

Korekta:

Julia Sobolewska
Natalia Mąka

Skład i opracowanie graficzne:

Karolina Koziół

Stan prawny:

Stan prawny na 21.04.2020 r. Opracowano na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz.U. z 2020 r. poz. 695)

Wykaz skrótów:

- UPSWiN – ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 85, 374)
- UPW – ustawa z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1669, z 2019 r. poz. 39, 534.)



1. Organizacja uczelni i zasady funkcjonowania jej organów	4
1.1. Zdalne posiedzenia rad uczelni i senatów	4
1.2. Realizacja kompetencji senatu przez rektora	5
1.3. Realizacja kompetencji rektora przez innego członka wspólnoty uczelni	6
1.4. Sprawy pracownicze w okresie zawieszenia funkcjonowania uczelni	8
1.5. Terminy w systemie szkolnictwa wyższego i nauki	9
2. Kształcenie i sprawy studencko-doktoranckie	12
2.1. Zdalne przeprowadzanie weryfikacji efektów uczenia się	12
2.2. Przedłużenie ważności legitymacji doktorantów i studentów	13
2.3. Zmiana regulaminu studiów w odniesieniu do roku akademickiego 2019/2020	15
2.4. Zmiana organizacji roku akademickiego 2019/2020	16
2.5. Zmiana organizacji kształcenia doktorantów	17
3. Pomoc materialna	19
3.1. Świadczenia pomocy materialnej dla doktorantów studiów doktoranckich	19
3.2. Zawieszenie spłaty kredytu studenckiego	20
3.3. Forma i sposób składania wniosków o świadczenia pomocy materialnej	21
3.4. Kompetencja rektora do przyznawania zapomogi oraz zniesienie limitu zapomóg w ciągu roku	22
3.5. Uproszczenie procedur ubiegania się o stypendium socjalne	24
3.6. Zawieszenie ograniczenia prawa do świadczeń pomocy materialnej z powodu długości odbywania studiów	25
4. Prowadzenie postępowań w sprawie nadawania stopni naukowych, stopni w zakresie sztuki oraz tytułu profesora	27
4.1. Zdalne posiedzenia organów uczelni właściwych do nadawania stopni doktora lub doktora habilitowanego	27
4.2. Zdalne obrony rozpraw doktorskich lub kolokwia habilitacyjne	29
5. Postępowania administracyjne i sądowe	31
5.1. Forma doręczenia dokumentu elektronicznego	31
5.2. Skutki nieodebrania pism wymagających potwierdzenia odbioru	32
6. Zmiana terminu ewaluacji jakości działalności naukowej i jej skutki	34

1. Organizacja uczelni i zasady funkcjonowania jej organów

1.1 ZDALNE POSIEDZENIA RAD UCZELNI I SENATÓW

W ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 85 i 374) wprowadza się następujące zmiany:

- w art. 22 po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

„3a. Posiedzenia rady uczelni mogą być przeprowadzane z wykorzystaniem technologii informatycznych zapewniających kontrolę ich przebiegu i rejestrację oraz umożliwiających zapewnienie tajności głosowań.”;

- w art. 31 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Posiedzenia senatu mogą być przeprowadzane z wykorzystaniem technologii informatycznych zapewniających kontrolę ich przebiegu i rejestrację oraz umożliwiających zapewnienie tajności głosowań.”;

KOMENTARZ:

Komentowana regulacja ma na celu usprawnienie funkcjonowania ustawowych organów kolegialnych uczelni publicznych tj. rady uczelni i senatu. Wprowadza ona możliwość prowadzenia posiedzeń tych organów z wykorzystaniem technologii informatycznych. Ważność takich posiedzeń zależy od łącznego spełnienia następujących warunków:

- 1** zapewnienie kontroli przebiegu;
- 2** rejestracji przebiegu;
- 3** zapewnienia tajności głosowania.

Nie odnosi się ona wprost do kwestii wymogu zapewnienia każdemu z członków rady uczelni lub senatu możliwości zabrania głosu. Wymóg taki wydaje się jednak oczywisty. Pomimo, iż komentowane przepisy są nie do końca precyzyjne, to przyjęć należałoby, że rejestracji powinien podlegać zarówno obraz jak i dźwięk. Nie uszczegóławiają one również warunków technicznych, w jakich mają następować głosowania. Jedynym wymogiem stawianym uczelniom jest zapewnienie mechanizmu tajności głosowania, o ile przepisy szczególne (np. statutu uczelni) wymagają zastosowania takiego trybu. Odpowiedzialność za zapewnienie odpowiednich warunków technicznych spoczywa na uczelni. Jak wskazano w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2019 r. (sygn. akt I NO 40/18):

„Głosowanie tajne musi być zorganizowane w taki sposób, by zarówno inni głosujący, jak i osoby trzecie nie wiedziały i nie mogły się dowiedzieć, w jaki sposób głosowały poszczególne osoby. Granice „możności dowiedzenia się” należy przy tym rozumieć w sposób racjonalny: chodzi zatem o zachowanie takich procedur przy głosowaniu, by maksymalnie zminimalizować ryzyko ujawnienia głosu, tzn. by ewentualne naruszenie tajności było w praktyce bardzo mało prawdopodobne, tj. wymagało wykorzystania skomplikowanych narzędzi albo poniesienia nieproporcjonalnie dużych kosztów.”

Należy również pamiętać, iż jest to możliwość, z której rada uczelni i senat mogą skorzystać ale nie mają takiego obowiązku. Nie mniej jednak jeśli zamierzają prowadzić posiedzenia w trybie zdalnym to muszą spełnić wszystkie określone w ww. przepisach warunki. Jeśli dotychczasowe przepisy uczelniane (np. statut lub regulamin rady uczelni) przewidywały możliwość prowadzenia posiedzeń z wykorzystaniem technologii informatycznych w sposób odmienny, niż powyższy to, konieczne jest ich dostosowanie.

Warto również podkreślić, iż oba komentowane przepisy regulują zasady prowadzenia posiedzeń organów, co nie wyklucza to możliwości podejmowania uchwał w trybie obiegowym na podstawie zasad określonych w uczelnianych aktach prawnych.

Jednocześnie należy pamiętać, iż nadal obowiązują: rozporządzenie MNiSW z 23 marca 2020 r. w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania niektórych podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz. U. z 2020 r. poz. 511) oraz dwa rozporządzenia zmieniające (Dz. U. z 2020 r. poz. 511 i 643), które odnoszą się do podejmowania uchwał przez organy kolegialne, kolegia elektorów, komisje, zespoły i inne gremia uczelniane.

1.2 REALIZACJA KOMPETENCJI SENATU PRZEZ REKTORA

W ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 85 i 374) wprowadza się następujące zmiany:

- po art. 51a dodano art. 51b w brzmieniu:

„Art. 51b. 1. Jeżeli w okresie ograniczenia lub zawieszenia funkcjonowania uczelni:

1) senat uczelni nie może wykonywać swoich zadań, rektor może wydawać zarządzenia w sprawach należących do kompetencji senatu, jeżeli jest to niezbędne dla zapewnienia ciągłości funkcjonowania uczelni;

2) (omówiono w podrozdziale 1.3.)

2. Zarządzenia, o których mowa w ust. 1 pkt 1, podlegają zatwierdzeniu przez senat uczelni na najbliższym posiedzeniu.

3. (przepis omówiono w podrozdziale 3.4)
4. (przepis omówiono w podrozdziale 2.2)
5. (przepis omówiono w podrozdziale 1.4.)”

KOMENTARZ:

Na mocy analizowanego przepisu rektor może w okresie ograniczenia lub zawieszenia funkcjonowania uczelni wydawać zarządzenia w sprawach należących do kompetencji senatu, jeśli łącznie spełnione są następujące warunki:

- 1** senat uczelni nie może wykonywać swoich zadań (dotyczy to również braku możliwości realizacji tych zadań drogą elektroniczną);
- 2** wydanie zarządzenia jest niezbędne dla zapewnienia ciągłości funkcjonowania uczelni;
- 3** zarządzenie mieści się w zakresie kompetencji senatu.

Pod pojęciem kompetencji senatu należy rozumieć zarówno te wynikające wprost z UPSWiN, jak i te ze statutu danej uczelni. Podstawą materialnoprawną wydania zarządzenia rektora będzie komentowany przepis w związku z odpowiednim przepisem ustawowym lub statutowym. Zarządzenia rektora wydane w tym trybie podlegają zatwierdzeniu przez senat uczelni na najbliższym posiedzeniu. Niezatwierdzenie lub niezajęcie przez senat stanowiska w tym zakresie na najbliższym posiedzeniu skutkować będzie utratą mocy obowiązującej zarządzenia rektora.

1.3 REALIZACJA KOMPETENCJI REKTORA

PRZEZ INNEGO CZŁONKA WSPÓLNOTY UCZELNI

W ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 85 i 374) wprowadza się następujące zmiany:

- po art. 51a dodano art. 51b w brzmieniu:

„Art. 51b. 1. Jeżeli w okresie ograniczenia lub zawieszenia funkcjonowania uczelni:

- 1) (przepis omówiono w podrozdziale 1.2.)
- 2) rektor i osoba wyznaczona lub upoważniona do jego zastępowania nie mogą wykonywać swoich zadań, wykonuje je członek wspólnoty danej uczelni, wskazany przez ministra nadzorującego tę uczelnię.”

KOMENTARZ:

Dodawany do ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce art. 51b ust. 1 pkt 2 stanowi podstawę materialnoprawną do wyznaczenia przez ministra

nadzorującego daną uczelnię osoby, która będzie wykonywać zadania rektora w sytuacji, w której zarówno piastun organu, jakim jest rektor, jak i osoba wyznaczona bądź upoważniona do jego zastępowania nie mogą wykonywać swoich zadań w całym pozostałym okresie ograniczenia lub zawieszenia funkcjonowania uczelni. Przykładowo taka sytuacja może zaistnieć, jeżeli wszystkie wskazane osoby znajdują się w szpitalu w stanie ciężkim z uwagi na zarażenie wirusem SARS-CoV-2.

Niedopuszczalne jest zastosowanie art. 51b ust. 1 pkt 2 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce w sytuacji, gdy niemożność wykonywania zadań przez rektora i osobę przez niego wyznaczoną bądź upoważnioną może być uznana za przejściową, tj. można przewidywać, że ustąpi przed upływem okresu ograniczenia lub zawieszenia uczelni. Ponadto ustawa określa, że osoba wskazana na podstawie przywołanego przepisu ma wykonywać zadania rektora, jednak przyjmując należy, że tylko w niezbędnym zakresie. Krytycznie należy ocenić okoliczność, że ustawodawca pozwala komentowanym przepisem powierzyć takiej osobie zadania rektora, jednak nie wskazuje wprost, że jednocześnie na okres wskazania przysługują jej kompetencje rektora (np. do wydawania decyzji administracyjnych). Należy bowiem zaznaczyć, że pojęcia zadania i kompetencje mają w prawie administracyjnym odrębny charakter, a ponadto kompetencje organu administracji publicznej nie mogą być domniemane. Tymczasem można się jedynie domyśleć, że intencją ustawodawcy było, aby osoba wskazana, wykonując zadania rektora, mogła korzystać z przysługujących mu kompetencji (uprawnień do działania w danej formie/sprawie).

Osoba wskazywana przez ministra do tymczasowego wykonywania zadań rektora musi być, w momencie wskazywania, członkiem wspólnoty uczelni, w której rektor i osoba wyznaczona lub upoważniona do jego zastępowania nie mogą wykonywać swoich zadań. Stosownie do art. 10 ust. 1 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym wspólnotę uczelni stanowią pracownicy uczelni, doktoranci i studenci. Niemniej, biorąc pod uwagę, że wskazywana przez ministra osoba ma wykonywać zadania rektora, powinna być wyznaczana spośród osób spełniających kryteria wymagane od rektora zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Od tej zasady odstępować powinien minister wyłącznie wówczas, gdy wśród członków wspólnoty uczelni zdolnych do wykonywania zadań rektora nie znajduje się ani jedna osoba, która spełniałaby te wymagania. Jednak i w takiej sytuacji minister, wyznaczając osobę, o której mowa w art. 51b ust. 1 pkt 2 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, powinien wybrać, mając na uwadze możliwie największy stopień spełnienia przez nią wymogów wynikających z art. 24 ust. 1 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Należy zaznaczyć, że osoba, wskazana przez ministra, o której mowa w art. 51b ust. 1 pkt 2 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, wykonuje zadania rektora jedynie do momentu, aż rektor lub osoba wyznaczona bądź upoważniona do jego zastępowania mogą znów wykonywać swoje zadania, przy czym nie dłużej niż do końca okresu ograniczenia lub zawieszenia funkcjonowania uczelni. Z tą chwi-

lą osoba wskazana przez ministra traci z mocy prawa uprawnienie do wykonywania zadań rektora.

Ustawa nie określa formy wskazania przez ministra osoby, o której mowa w art. 51b ust. 1 pkt 2 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Biorąc pod uwagę, że jest to indywidualny akt władczy, jednostronny, skierowany do podmiotu niepodporządkowanego ministrowi organizacyjnie czy służbowo – co więcej, ingerujący w jego autonomię – przybierze on formę decyzji administracyjnej stosownie do art. 1 pkt 1 Kodeksu postępowania administracyjnego, zapewniając odpowiednie gwarancje procesowe uczelni. Na podstawie art. 108 tego Kodeksu wskazanej decyzji może być nadany rygor natychmiastowej wykonalności, co będzie uzasadnione w opisanych okolicznościach.

1.4 SPRAWY PRACOWNICZE W OKRESIE

ZAWIESZENIA FUNKCJONOWANIA UCZELNI

W ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 85 i 374) wprowadza się następujące zmiany:

- po art. 51a dodano art. 51b w brzmieniu:

„Art. 51b.

(...)

5. W okresie ograniczenia lub zawieszenia funkcjonowania uczelni:

- 1) nie przeprowadza się ocen okresowych nauczycieli akademickich;
- 2) nie kieruje się nauczycieli akademickich na badania okresowe, o których mowa w art. 229 § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2019 r. poz. 1040, 1043 i 1495) oraz na badania w celu wydania orzeczenia o potrzebie udzielenia urlopu dla poratowania zdrowia, o którym mowa w art. 131 ust. 5.”

KOMENTARZ:

Omawiany przepis wprowadza (w okresie ograniczenia lub zawieszenia funkcjonowania uczelni):

- zakaz przeprowadzania okresowej oceny nauczycieli akademickich
- zwalnia uczelnię z obowiązku kierowania nauczycieli akademickich na okresowe badania lekarskie przewidziane przez Kodeks pracy (art. 229 §2), a także na badania w celu wydania orzeczenia o potrzebie udzielenia urlopu dla poratowania zdrowia, o którym mowa w art. 131 ust. 5 UPSWiN.

W praktyce oznacza to, iż uczelnia nie rozpoczyna procesu okresowej oceny nauczyciela akademickiego, a wszczęte wstrzymuje się do czasu ustania stanu ograniczenia lub zawieszenia funkcjonowania uczelni.

Przy okazji należy podkreślić, iż zmiana terminu ewaluacji jakości działalności naukowej wpływa na przesunięcie o rok pierwszej oceny okresowej nauczycieli akademickich, o której mowa w art. 255 ust 2. ustawy wprowadzającej UPSWiN. Zgodnie z tym przepisem uczelnie mają obowiązek przeprowadzić taką ocenę do końca roku poprzedzającego rok przeprowadzenia pierwszej ewaluacji jakości działalności naukowej, czyli w obecnym stanie prawnym do końca 2021 r.

1.5 TERMINY W SYSTEMIE SZKOLNICTWA WYŻSZEGO I NAUKI

[Art. 79 „tarczy”]

„1. W roku 2020 minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki, w drodze rozporządzenia, może wydłużyć lub skrócić terminy wykonania przez podmioty systemu szkolnictwa wyższego i nauki w tym roku obowiązków przewidzianych w:

- 1) ustawie z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. z 2019 r. poz. 1183, 1655 i 2227),
- 2) ustawie z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1350 i 2227 oraz z 2020 r. poz. 284),
- 3) ustawie z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669 oraz z 2019 r. poz. 39 i 534),
- 4) ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 85 i 374),
- 5) ustawie z dnia 21 lutego 2019 r. o Sieci Badawczej Łukasiewicz (Dz. U. poz. 534 i 2227 oraz z 2020 r. poz. 284)
– w celu oraz o czas niezbędny do przywrócenia normalnego funkcjonowania tych podmiotów w związku z działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie COVID-19, kierując się potrzebą zapewnienia warunków do realizacji misji systemu szkolnictwa wyższego i nauki.
(...)

9. W roku 2020 oświadczenia, o których mowa w art. 354 ust. 4 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, składa się w terminie do dnia 5 maja.”

KOMENTARZ:

W omawianym przepisie przewidziano, że w 2020 r. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego posiada uprawnienie do wydłużenia lub skrócenia terminów wykonania obowiązków ciążących na podmiotach szkolnictwa wyższego, na mocy:

- 1** ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. z 2019 r. poz. 1183, 1655 i 2227),
- 2** ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1350 i 2227 oraz z 2020 r. poz. 284),
- 3** ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669 oraz z 2019 r. poz. 39 i 534),
- 4** ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 85 i 374),
- 5** ustawy z dnia 21 lutego 2019 r. o Sieci Badawczej Łukasiewicz (Dz. U. poz. 534 i 2227 oraz z 2020 r. poz. 284).

Minister będzie mógł skorzystać ze swojej kompetencji w celu przywrócenia normalnego funkcjonowania wskazanych podmiotów w związku z działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie COVID-19, kierując się potrzebą zapewnienia warunków do realizacji misji systemu szkolnictwa wyższego i nauki. Stosownie do art. 2 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce misją tą jest prowadzenie najwyższej jakości kształcenia oraz działalności naukowej, kształtowanie postaw obywatelskich, a także uczestnictwo w rozwoju społecznym oraz tworzeniu gospodarki opartej na innowacjach. Tym samym minister w uzasadnieniu projektu rozporządzenia obowiązany jest wyjaśnić, w jaki sposób wydłużenie lub skrócenie wskazanych terminów będzie zapewniało warunki do prowadzenia najwyższej jakości kształcenia oraz działalności naukowej, kształtowania postaw obywatelskich, a także uczestnictwa w rozwoju społecznym oraz tworzeniu gospodarki opartej na innowacjach.

Okres wydłużenia lub skrócenia terminów determinowany jest wymiarem niezbędnego czasu do przywrócenia normalnego funkcjonowania wskazanych podmiotów w związku z działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie COVID-19. Wykazanie, dlaczego wydłużenie lub skrócenie terminów o określony czas jest „niezbędne” w rozumieniu komentowanego przepisu, powinno nastąpić w uzasadnieniu projektu rozporządzenia ministra.

Należy zaznaczyć, że, na podstawie komentowanego przepisu, minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki może modyfikować tylko terminy, które nie rozpoczęły swego biegu lub aktualnie mające rację bytu. Nie ma możliwości modyfikacji terminów, które upłynęły.

Pojęcie podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki powinno być odczytywane przez pryzmat art. 7 ust. 1 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Krytycznie ocenić należy rozwiązanie, na podstawie którego aktem podustawowym (rozporządzeniem) dokonuje się modyfikacji terminów ustawowych, w dodatku nieokreślonych wprost. Może być to odczytywane jako przeniesienie kompetencji przez ustawodawcę na organ upoważniany do wydawania rozporządzenia. Przyjęte rozwiązanie należy ocenić jako prowadzące do niepewności prawnej, niekorespondującej ze standardami państwa prawnego (art. 2 Konstytucji) i naruszającej podstawowe zasady techniki prawodawczej (art. 92 ust. 1 Konstytucji). Terminy ustawowe powinny być zmieniane w drodze nowelizacji ustawy, nie zaś szczególnym aktem podustawowym, wydawanym w oparciu o delegację ustawową. Ponadto rozporządzenia powinny być wydawane na podstawie przepisu ustawowego, który określa zakres spraw przekazanych do uregulowania oraz wytyczne dotyczące treści aktu, co, w komentowanym przepisie, zostało ujęte bardzo ogólnie. W tej sytuacji, tym istotniejsze jest wykazanie przez ministra, korzystającego z kompetencji opisanej w art. 79 ust. 1 komentowanej ustawy, niezbędności modyfikacji terminów, jak też potrzeby niezwłoczności działania w tym zakresie, co uzasadniania modyfikację terminu w drodze rozporządzenia, a nie nowelizacji ustawy.

Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki może wydać rozporządzenie na podstawie art. 79 ust. 1 komentowanej ustawy wyłącznie w roku 2020. Po tym terminie jego kompetencja wygasa. Modyfikowane terminy mogą jednak wykraczać poza ten rok.

Stosownie do art. 79 ust. 2 komentowanej ustawy, osoba kierująca podmiotem składa w systemie POL-on w roku 2020 do 5 maja 2020 roku oświadczenie potwierdzające, że dane wprowadzone przez nią do baz danych dotyczą:

- 1** wykazu nauczycieli akademickich, innych osób prowadzących zajęcia, osób prowadzących działalność naukową oraz osób biorących udział w jej prowadzeniu;
 - 2** wykazu studentów;
 - 3** wykazu osób ubiegających się o stopień doktora;
 - 4** wykazu instytucji systemu szkolnictwa wyższego i nauki;
 - 5** repozytorium pisemnych prac dyplomowych;
 - 6** bazy dokumentów w postępowaniach awansowych;
 - 7** bazy osób upoważnionych do podpisywania dokumentów;
 - 8** bazy dokumentów planistyczno-sprawozdawczych;
- są zgodne ze stanem faktycznym.

2. Kształcenie i sprawy studencko-doktoranckie

2.1 ZDALNE PRZEPROWADZANIE WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

W ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 85 i 374) wprowadza się następujące zmiany:

- po art. 76 dodano art. 76a w brzmieniu:

„Art. 76a.

1. Uczelnia może zorganizować weryfikację osiągniętych efektów uczenia się określonych w programie studiów, w szczególności przeprowadzać zaliczenia i egzaminy kończące określone zajęcia oraz egzaminy dyplomowe, poza siedzibą uczelni lub poza jej filią z wykorzystaniem technologii informatycznych zapewniających kontrolę ich przebiegu i rejestrację.

2. Zasady weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się w sposób, o którym mowa w ust. 1, uczelnia udostępnia w BIP na swojej stronie podmiotowej.”

KOMENTARZ:

Na podstawie komentowanego przepisu, uczelnie uzyskają uprawnienia do weryfikacji, w formie zdalnej, uzyskiwania przez studentów zakładanych efektów uczenia się. Przewiduje się w nim możliwość przeprowadzenia zaliczeń oraz egzaminów przy wykorzystaniu technologii informatycznych, które powinny gwarantować możliwość kontroli przebiegu i rejestracji zaliczenia czy egzaminu.

Przepis ten nie ogranicza się wyłącznie do przeprowadzenia zaliczeń i egzaminów w formie ustnej; z wykorzystaniem platform edukacyjnych można przeprowadzić także egzamin w formie pisemnej.

Wobec faktu, że zezwolono również na zdalne przeprowadzanie egzaminów dyplomowych, warto zauważyć, że, ze względu na rangę ustawową, omawiany przepis ma pierwszeństwo przed niektórymi z obecnych regulacji zawartych w § 12 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów. Przewidziano w nim rozwiązania szersze przedmiotowo, niż zawarte w:

- § 12 ust. 1 pkt 5, w którym sformułowano wymóg, by przeprowadzanie zaliczeń i egzaminów kończących określone zajęcia, odbywało się w siedzibie uczelni lub w jej filii;

- § 12 ust. 3, w którym zezwolono, by w uzasadnionych przypadkach i za zgodą rektora, poza siedzibą uczelni lub poza jej filią, odbywały się zdalnie wyłącznie egzaminy kończące określone zajęcia.

Nie można pominąć sformułowanego w omawianym przepisie wymogu, aby uczelnia opublikowała w BIP na swojej stronie podmiotowej zasady weryfikacji, w sposób zdalny, osiągniętych efektów uczenia się. W przepisie nie wskazano, który organ uczelni będzie kompetentny do ustalenia tych zasad, jednak z uwagi na brzmienie art. 23 ust. 1 ustawy, należy przyjąć, że zasady te powinien ustalić rektor.

Otwartym pozostaje pytanie o mechanizmy, m.in. dające pewność, że podczas egzaminu lub zaliczenia student nie korzysta z niedozwolonego wsparcia. Warto przyjąć, że mamy do czynienia z jednym z zagadnień z obszaru, w którym uczelnia jest odpowiedzialna za dbałość o jakość kształcenia, przez co powinna przewidzieć odpowiednie rozwiązania równocześnie z zasadami weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się w sposób zdalny. Co istotne, możliwości, wynikające z nowo wprowadzonych rozwiązań, mają charakter stały i nie są związane z okresem czasowego ograniczenia lub zawieszenia funkcjonowania uczelni.

2.2 PRZEDŁUŻENIE WAŻNOŚCI LEGITYMACJI DOKTORANTÓW I STUDENTÓW

[Art. 63 „tarczy”]

W ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 85 i 374) wprowadza się następujące zmiany:

- po art. 51a dodano art. 51b w brzmieniu:

„Art. 51b
(...)

4. W przypadku ograniczenia lub zawieszenia funkcjonowania uczelni, w okresie tego ograniczenia lub zawieszenia oraz przez 60 dni po jego zakończeniu, legitymacje studenckie i legitymacje służbowe nauczycieli akademickich są ważne, bez konieczności potwierdzania ich ważności. Przepis stosuje się również do legitymacji, które utraciły ważność w okresie 30 dni poprzedzających ograniczenie lub zawieszenie funkcjonowania uczelni.”

- po art. 198a dodano art. 198b w brzmieniu:

„Art. 198b. W przypadku zawieszenia kształcenia doktorantów, w okresie tego zawieszenia oraz przez 60 dni po jego zakończeniu, legitymacje doktoranta są ważne, bez konieczności potwierdzania ich ważności. Przepis stosuje się również do legitymacji, które utraciły ważność w okresie 30 dni poprzedzających zawieszenie kształcenia doktorantów.”

KOMENTARZ:

Dodany do UPSWiN art. 51b ust. 4 przewiduje przedłużenie z mocy prawa ważności legitymacji studenckich i legitymacji służbowych nauczycieli akademickich w okresie ograniczenia lub zawieszenia funkcjonowania uczelni wynikającego z zastosowania art. 51a UPSWiN. Przedłużenie ważności obejmuje także okres 60 dni po zakończeniu okresu ograniczenia lub zawieszenia. Regulacja wprost podkreśla brak konieczności potwierdzenia ważności legitymacji, co w założeniu ma wpłynąć dodatkowo na usprawnienie procesu stopniowego przywracania normalnego toku działania uczelni.

Co szczególnie ważne, komentowany przepis stosuje się również każdorazowo do legitymacji, których ważność wygasła w okresie 30 dni poprzedzających ograniczenie lub zawieszenie funkcjonowania uczelni.

Powyższe regulacje mają kluczowe znaczenie w szczególności dla studentów wobec korzystania przez nich ze szczególnych uprawnień wynikających z posiadania praw studenta, do których przede wszystkim należy zaliczyć uprawnienia do zniżek w przejazdach środkami transportu publicznego. Ponieważ praktyka podmiotów kontrolujących ważność biletów i dokumentów uprawniających do zniżek bywa różna, mogą mimo wszystko zdarzyć się przypadki mandatu za przejazd bez ważnej legitymacji. W takim przypadku jednak należy niezwłocznie złożyć odwołanie, powołując się przede wszystkim na art. 51b ust. 4 w związku z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 23 marca 2020 r. w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania niektórych podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz.U. z 2020 r., poz. 511 z późn. zm.).

Kolejna zmiana, obejmująca dodanie art. 198b UPSWiN, w analogiczny sposób odnosi się do doktorantów. W tym zakresie należy jednak zauważyć, że przepisy komentowanej ustawy nie dość precyzyjnie podkreślają, że regulacją tą objęci są także doktoranci studiów doktoranckich rozpoczętych przed rokiem akademickim 2019/2020. Nie istnieje bowiem odpowiednia regulacja, normująca sytuację legitymacji doktoranckich doktorantów studiów doktoranckich, która winna znaleźć się w ustawie z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669 z późn. zm.). Mając jednak na względzie cele regulacji oraz funkcję, jaką ma spełniać, należy uznać, że wolą ustawodawcy nie było wprowadzanie dysproporcji i nierówności w ochronie doktorantów, a zatem przepis art. 198b UPSWiN można, a wręcz należy, stosować także do doktorantów studiów doktoranckich.

2.3 ZMIANA REGULAMINU STUDIÓW W ODNIESIENIU DO ROKU AKADEMICKIEGO 2019/2020

[Art. 79 ust. 6 „tarczy”]

„(...)

6. Do dnia 30 września 2020 r. do zmiany regulaminu studiów nie stosuje się art. 75 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Termin uzgodnienia regulaminu z samorządem studenckim wynosi 3 dni robocze, a w przypadku braku uzgodnienia regulamin wchodzi w życie na mocy ponownej uchwały senatu podjętej zwykłą większością głosów jego statutowego składu. Zmiany regulaminu studiów przyjęte w tym trybie obowiązują nie dłużej niż do dnia 30 września 2020 r.”

Ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce:

„Art. 75. 1. Organizację studiów oraz związane z nimi prawa i obowiązki studenta określa regulamin studiów.

2. Regulamin studiów jest uchwalany co najmniej na 5 miesięcy przed rozpoczęciem roku akademickiego.

3. Regulamin studiów wymaga uzgodnienia z samorządem studenckim. Jeżeli w ciągu 3 miesięcy od uchwalenia regulaminu senat i samorząd studencki nie dojdą do porozumienia w sprawie jego treści, regulamin wchodzi w życie na mocy ponownej uchwały senatu podjętej większością co najmniej 2/3 głosów jego statutowego składu.

4. Regulamin studiów wchodzi w życie z początkiem roku akademickiego.

5. Do zmiany regulaminu studiów stosuje się odpowiednio przepisy ust. 2–4.”

KOMENTARZ:

Komentowany przepis wprowadza modyfikację, która upraszcza wprowadzanie zmian w regulaminie studiów. Należy jednocześnie zauważyć, że przepis ma charakter tymczasowy i poczynione zmiany mogą obowiązywać nie dłużej niż do 30 września 2020 r.

Przepis wyłącza ograniczenia wskazane w art. 75 ust. 2 i 4 PSWN. W związku z tym, regulamin studiów może być zmieniony na mniej niż 5 miesięcy przed rozpoczęciem roku akademickiego, a nowa regulacja wchodzi w życie z dniem wskazanym w uchwale senatu. Zmianie uległa także procedura uzgodnienia regulaminu z samorządem studenckim. Zamiast 3 miesięcy na uzgodnienie, samorząd studencki ma termin wynoszący 3 dni robocze. Termin jest krótki, jednak należy zauważyć,

że, w myśl § 1 ust. 4 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 23 marca 2020 r. w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania niektórych podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, samorządy studenckie zostały wyposażone w możliwość podejmowania uchwał w trybie obiegowym lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej, niezależnie od tego, czy taki tryb ich podejmowania został przewidziany w aktach wewnętrznych uczelni. W związku z tym, samorządy studenckie nie będą narażone na niemożność podjęcia uchwały w sprawie regulaminu studiów.

Ponadto należy stwierdzić, że wprowadzone zmiany w praktyce będą miały zastosowanie w szczególności do ustalenia zasad i sposobu organizacji weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się z wykorzystaniem technologii informatycznych. Uczelnie, niezależnie od uprawnienia rektora do zmiany organizacji roku akademickiego, o którym mowa w art. 77 ust. 7, mogą także zmieniać przepisy dotyczące organizacji roku akademickiego. Należy jednak pamiętać, że, zgodnie z art. 77 ust. 7, rektor na mocy ustawowego uprawnienia może zmieniać organizację roku akademickiego określoną w aktach wewnętrznych uczelni. W związku z tym, uczelnie powinny zadbać, aby przepisy nie były wewnętrznie sprzeczne.

2.4 ZMIANA ORGANIZACJI ROKU AKADEMICKIEGO 2019/2020

[Art. 79 ust. 7 „tarczy”]

„7. Rektor może zmienić organizację roku akademickiego 2019/2020 określoną w aktach wewnętrznych uczelni.”

KOMENTARZ:

Art. 79 ust. 7 komentowanej ustawy jest przepisem o jednorazowym zastosowaniu, który sankcjonuje prawo rektora do zmiany organizacji roku akademickiego 2019/2020. Na wstępie zdecydowanie należy zaznaczyć, że zmiana tej organizacji nie może naruszać/modyfikować ramowych terminów roku akademickiego określonych w art. 66 UPSWiN, tj. nie może wpłynąć na skrócenie ani wydłużenie roku akademickiego. Może natomiast ingerować w terminy określone aktami prawa wewnętrznego uczelni, które doprecyzowują, m.in. harmonogram roku, w tym podział na okres prowadzenia zajęć dydaktycznych, sesje zaliczeniowo-egzaminacyjne czy też okres wolny od zajęć i zaliczeń (np. okres wakacyjny). Celem tej regulacji jest wprowadzenie możliwości dokonania zmian, które umożliwią lub ułatwią prawidłowe dokończenie kształcenia w bieżącym roku akademickim, w tym przeprowadzenie właściwej liczby zajęć dydaktycznych oraz weryfikacji efektów uczenia się (szerzej mowa o tym w pkt. 2.1).

Wątpliwości na kanwie komentowanego przepisu „tarczy” budzić może jego ewentualna kolizja z przepisami wewnętrznymi, a w szczególności z regulacjami statutów uczelni, które, m.in., wobec art. 66 UPSWiN, mogą ukazywać szczegółowe zasady określania organizacji roku akademickiego, w tym terminy na wydanie zarządzenia rektora lub uchwały senatu w sprawie organizacji danego roku.

Mając na względzie nadzwyczajną sytuację, w której komentowane regulacje zostały przyjęte, należy uznać, że przepis ten wyłącza ograniczenia lub inne szczególne tryby działania wynikające z przepisów wewnętrznych uczelni. W konsekwencji przyjęć należy również, że nie mają zastosowania wynikające z wewnętrznych przepisów uczelni wymogi konsultowania lub uzyskania zgody innych organów lub ciał kolegialnych uczelni, choć, o ile to możliwe, należy te konsultacje poczynić choćby w sposób nieformalny (m.in. z samorządem studenckim).

2.5 ZMIANA ORGANIZACJI KSZTAŁCENIA DOKTORANTÓW

[Art. 79 ust. 8 „tarczy”]

„8. Do dnia 30 września 2020 r. podmiot prowadzący kształcenie doktorantów może zmienić organizację kształcenia doktorantów określoną w aktach wewnętrznych podmiotu.”

KOMENTARZ:

Art. 79 ust. 8 komentowanej ustawy wprowadza szczególnie istotną zmianę dla funkcjonowania szkół doktorskich. Choć wstępna analiza przepisu może wskazywać, że chodzi w nim o zmiany analogiczne jak w ust. 7, to należy zwrócić uwagę na użyte sformułowanie „organizację kształcenia”, które koresponduje z regulacjami art. 205 UPSWiN, zgodnie z którym organizację kształcenia doktorantów, w zakresie nieokreślonym ustawą, określa regulamin szkoły doktorskiej.

Omawiany przepis pozwala zatem w praktyce na wprowadzenie zmian w zasadach określonych nominalnie w regulaminie szkoły doktorskiej, przy czym ich wprowadzenie może nastąpić z całkowitym pominięciem trybu przewidzianego dla uchwalania zmian w regulaminie, o czym mowa w art. 205 ust. 2-5 UPSWiN. Uprawnienie do dokonania takiej korekty z pominięciem obowiązku uzgodnienia treści regulaminu wygasa z upływem 30 września 2020 r., jednakże w przeciwieństwie do regulacji art. 79 ust. 6 komentowanej ustawy, zmiany te mogą obowiązywać także po tym dniu.

Co do samych zmian, szczególnie istotne może być zmodyfikowanie ewentualnych terminów związanych z zaliczeniami przedmiotów przewidzianych programem studiów. Istotne wydaje się też uproszczenie ewentualnych procedur, które umożliwiłyby doktorantom szkół doktorskich wywiązanie się z obowiązku przedstawienia do zatwierdzenia indywidualnych programów badawczych, co powinno nastąpić w ciągu 12 miesięcy od rozpoczęcia kształcenia w szkole (art. 202 ust. 1 UPSWiN).

Z legislacyjnego punktu widzenia omawiany przepis należy ocenić krytycznie. Dziwi bowiem takie zróżnicowanie przepisu wobec analogicznych w skutkach zmian w zakresie regulaminu studiów, omawianych w pkt. 2.3. Ponadto, komentowana ustawa ponownie nie dość precyzyjnie określa, że regulacją tą objęci są także doktoranci studiów doktoranckich rozpoczętych przed rokiem akademickim 2019/2020 (zob. pkt 2.2). Należy jednak uznać, że, w tym zakresie, wolą ustawodawcy było umożliwienie dokonania zmian w organizacji kształcenia doktorantów także w odniesieniu do prowadzonych nadal studiów doktoranckich, a zatem do dokonania zmian w regulaminie studiów doktoranckich z pominięciem procedur uzgadniania z samorządem doktorantów.

3. Pomoc materialna

3.1 ŚWIADCZENIA POMOCY MATERIALNEJ

DLA DOKTORANTÓW STUDIÓW DOKTORANCKICH

W ustawie z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669 oraz z 2019 r. poz. 39 i 534) wprowadza się następujące zmiany:

- w art. 281 dodano ust. 3 w brzmieniu:

„3. W okresie zawieszenia kształcenia doktorantów na podstawie przepisów wydanych na podstawie art. 198a ustawy, o której mowa w art. 1, zapomoga, o której mowa w art. 86 ust. 1 pkt 3 tej ustawy, jest przyznawana doktorantom, o których mowa w ust. 1, przez kierownika podmiotu prowadzącego studia doktoranckie. Przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego i art. 92 ust. 2 ustawy, o której mowa w art. 1, nie stosuje się.”

KOMENTARZ:

Omawiany przepis wprowadza szczególny tryb przyznawania zapomogi dla doktorantów studiów doktoranckich rozpoczętych przed rokiem akademickim 2019/2020. Możliwość zastosowania tego trybu jest możliwa wyłącznie w przypadku czasowego zawieszenia kształcenia doktorantów w podmiotach prowadzących szkoły doktorskie na obszarze kraju lub jego części, na podstawie rozporządzenia wydanego przez ministra właściwego do spraw nauki i szkolnictwa wyższego w trybie art. 198a UPSWiN. Obecnie podstawę tę stanowi rozporządzenie MNiSW z 23 marca 2020 r. w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania niektórych podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz. U. z 2020 r. poz. 511 z późn. zm.).

Mając na względzie art. 281 UPW, w związku z art. 90 UPSWiN, zapomogę może otrzymać doktorant studiów doktoranckich, który znalazł się przejściowo w trudnej sytuacji życiowej. Jednocześnie ustawowo zapomoga może być przyznana nie częściej niż 2 razy w roku akademickim. Omawiany przepis modyfikuje to obostrzenie, pozwalając na przyznanie zapomogi więcej niż dwa razy, pod warunkiem, że zajdą okoliczności przewidziane art. 198a UPSWiN.

Z proceduralnego punktu widzenia komentowany przepis wprowadza dodatkową istotną zmianę. Przede wszystkim bowiem kompetencje do przyznania zapomogi w wyżej omówionym nadzwyczajnym trybie przyznaje wprost kierownikowi podmiotu prowadzącego studia doktoranckie. Delegacja ta może być w pewien sposób problematyczna, albowiem zarówno UPW, UPSWiN jak i komentowana ustawa nie posługują się nigdzie pojęciem „kierownika podmiotu prowadzącego studia doktoranckie”. Należy jednak uznać, że, w przypadku uczelni, za osobę tę należy uznać bezpośrednio jej rektora jako „kierownika podmiotu”. Interpretacja ta jest także spójna z podobną regulacją dotyczącą studentów, o której mowa szerzej w pkt. 3.4.

Należy także kolejno wskazać, że przy przyznawaniu zapomogi w nadzwyczajnym trybie wyłączone jest stosowanie przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego – zarówno wprost, jak i odpowiednio. Modyfikacja ta ma w założeniu usprawnić proces przyznawania zapomóg poprzez ograniczenie stopnia sformalizowania do absolutnego minimum. Niezależnie od tego rekomendowane jest oparcie procesu przyznawania zapomogi na podstawach zbliżonych do zasad kodeksowych (wymóg wniesienia wniosku przez doktoranta, rozpatrzenie podstaw do przyznania zapomogi zgodne z zasadą prawdy obiektywnej, wydanie rozstrzygnięcia bez zbędnej zwłoki i z uwzględnieniem choćby minimalnych elementów przewidzianych dla decyzji administracyjnych).

3.2 ZAWIESZENIE SPŁATY KREDYTU STUDENCKIEGO

[Art. 79 „tarczy”]

„2. Na wniosek kredytobiorcy złożony do końca roku akademickiego 2019/2020 zawieszają się spłatę kredytu studenckiego, o którym mowa w art. 98 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, na okres wskazany we wniosku, nie dłuższy niż 6 miesięcy.”

Ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce:

„Art. 98. 1. Student, który nie ukończył 30. roku życia oraz którego przeciętny miesięczny dochód na osobę w rodzinie z roku poprzedzającego rok złożenia wniosku jest niższy lub równy kwocie określonej na podstawie ust. 4, może otrzymać kredyt studencki. Wysokość dochodu ustala się zgodnie z art. 88.”

KOMENTARZ:

Omawiany przepis umożliwia kredytobiorcy złożenie wniosku do instytucji kredytującej o zawieszenie spłaty kredytu studenckiego, a instytucja kredytująca

jest tym wnioskiem związana. Kredytobiorca jest zobowiązany wskazać we wniosku okres, na jaki spłata kredytu studenckiego ma zostać zawieszona. Termin może ulec zawieszeniu maksymalnie na 6 miesięcy. Kredytobiorca może skorzystać z uprawnienia określonego w art. 79, składając wniosek do końca roku akademickiego 2019/2020. Ponadto, należy zwrócić uwagę na art. 102 UPSWiN, który stanowi, że, na wniosek kredytobiorcy, w przypadku trudnej sytuacji życiowej, spłata kredytu studenckiego wraz z odsetkami może być zawieszona na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy. Porównując brzmienie przepisów, należy zwrócić uwagę, że przepis art. 79 nie jest jedyną formą ochrony kredytobiorcy, aczkolwiek w tym przypadku nie ma przesłanki trudnej sytuacji życiowej. Gwarancja ochrony w komentowanym przepisie jest także silniejsza, ze względu na związanie instytucji kredytującej wnioskiem kredytobiorcy.

Przepis nie precyzuje adresata wniosku, jednak z oczywistych względów należy przyjąć, że będzie nim bank lub kasa oszczędnościowo-kredytowa udzielająca kredytu. Z komentowanego przepisu wynika, że we wniosku o zawieszenie spłaty kredytu student nie będzie musiał podać żadnego uzasadnienia.

3.3 FORMA I SPOSÓB SKŁADANIA WNIOSKÓW O ŚWIADCZENIA POMOCY MATERIALNEJ

[Art. 79 „tarczy”]

„1. Do dnia 30 września 2020 r. wnioski o świadczenia, o których mowa w art. 86 ust. 1 pkt 1–4 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, mogą być składane w formie i w sposób określony przez uczelnię albo inny podmiot prowadzący studia doktoranckie.”

Ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce:

„Art. 86. 1. Student może ubiegać się o:

- 1) stypendium socjalne;
- 2) stypendium dla osób niepełnosprawnych;
- 3) zapomogę;
- 4) stypendium rektora;
- 5) stypendium finansowane przez jednostkę samorządu terytorialnego;
- 6) stypendium za wyniki w nauce lub w sporcie finansowane przez osobę fizyczną lub osobę prawną niebędącą państwową ani samorządową osobą prawną.”

KOMENTARZ:

Art. 79 ust. 5 daje uczelni autonomię w zakresie ustalenia formy i sposobu składania wniosków o świadczenia wskazane w art. 86 ust. 1 pkt 1-4 PSWN. Uprawnienie, które przyznano uczelni (podmiotowi prowadzącemu studia doktoranckie), ma charakter przejściowy i uczelnie mogą do 30 września 2020 z niego korzystać. Do tego dnia uczelnie będą uprawnione do przyjmowania wniosków o przyznanie stypendium socjalnego, stypendium dla osób niepełnosprawnych, zapomogi i stypendium rektora w dowolnej przyjętej przez siebie formie, np. w formie elektronicznej. Od woli uczelni zależeć będzie, czy zwolni ona studentów z obowiązku dostarczania wniosków o przyznanie wskazanych świadczeń w formie papierowej. Intencją ustawodawcy jest uproszczenie procedur obowiązujących w uczelni. Jednocześnie, przyznanie tego uprawnienia uczelniom, pozwala dostosować formę i sposób składania wniosków do potrzeb i możliwości konkretnych uczelni.

3.4 KOMPETENCJA REKTORA DO PRYZNAWANIA ZAPOMOGI ORAZ ZNIESIENIE LIMITU ZAPOMÓG W CIĄGU ROKU

W ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 85 i 374) wprowadza się następujące zmiany:

po art. 51a dodano art. 51b w brzmieniu:

Art. 51b

„(...)

3. W okresie ograniczenia lub zawieszenia funkcjonowania uczelni zapomoga, o której mowa w art. 86 ust. 1 pkt 3, jest przyznawana przez rektora. Przepisów Kpa i art. 92 ust. 2 nie stosuje się.”

Przepisy, których dotyczy zmiana:

„Art. 86. 1. Student może ubiegać się o:

- 1) stypendium socjalne;
- 2) stypendium dla osób niepełnosprawnych;
- 3) zapomogę;
- 4) stypendium rektora;
- 5) stypendium finansowane przez jednostkę samorządu terytorialnego;
- 6) stypendium za wyniki w nauce lub w sporcie finansowane przez osobę fizyczną

lub osobę prawną niebędącą państwową ani samorządową osobą prawną.
 (...)

Art. 92. 1. Stypendia, o których mowa w art. 86 ust. 1 pkt 1, 2 i 4, są przyznawane na semestr lub na rok akademicki i wypłacane co miesiąc przez okres do 10 miesięcy, a gdy kształcenie trwa semestr – przez okres do 5 miesięcy.

2. Zapomoga może być przyznana nie częściej niż 2 razy w roku akademickim.

3. Łączna miesięczna kwota stypendiów, o których mowa w art. 86 ust. 1 pkt 1 i 4, dla studenta nie może być wyższa niż 38% wynagrodzenia profesora.”

KOMENTARZ:

Komentowany przepis wprowadza trzy bardzo istotne zmiany:

- 1** w okresie ograniczenia lub zawieszenia funkcjonowania uczelni zapomoga jest przyznawana przez rektora. Oznacza to wyłączenie na wskazany okres przyznawania zapomóg z kompetencji komisji stypendialnych i przyznanie ich wyłącznie rektorowi (niezależnie, czy w tym okresie komisja stypendialna funkcjonuje, czy też nie); rektor może upoważnić inną osobę do wydawania decyzji w jego imieniu, zgodnie z wewnętrznymi uregulowaniami;
- 2** w okresie ograniczenia lub zawieszenia funkcjonowania uczelni do przyznawania zapomogi nie stosuje się przepisów Kodeksu Postępowania Administracyjnego (KPA). Oznacza to, że złożenie wniosku o zapomogę nie wiąże się z rygorami określonymi w KPA i zasady składania wniosków może określać sama uczelnia (w tym umożliwić złożenie wniosku w formie skanu, formie mailowej lub z wykorzystaniem wewnętrznych systemów typu USOS, bez konieczności złożenia oryginalnego wniosku). Wobec wyłączenia przepisów KPA, postępowanie może być prowadzone znacznie szybciej, rektor nie musi chociażby zawiadamiać studenta o zakończeniu postępowania i możliwości zajęcia stanowiska. W efekcie jednak student zostaje pozbawiony również gwarancji wynikających z KPA, w szczególności prawa do odwołania czy zaskarżenia decyzji do sądu administracyjnego;
- 3** w okresie ograniczenia lub zawieszenia funkcjonowania uczelni nie stosuje się ograniczenia z art. 92 ust. 2, że zapomoga może być przyznana nie częściej niż 2 razy w roku akademickim. W związku z powyższym, student, który już wcześniej otrzymał dwie zapomogi w roku akademickim 2019/2020, może się ponownie starać o zapomogę. Ponadto we wskazanym okresie nie ma ograniczenia, ile razy student może otrzymać zapomogę. Należy jednak zaznaczyć, że każdy wniosek powinien być odrębnie umotywowany. Tzn. student nie może jednorazowo otrzymać dwóch zapomóg z powodu utraty zarobku w marcu, ale nic nie stoi na przeszkodzie, aby otrzymał osobne zapomogi za utratę zarobku w marcu i kwietniu (każdą za dany miesiąc).

Powyższe przepisy odnoszą się do okresu ograniczenia lub zawieszenia funkcjonowania uczelni, a zatem mają zastosowanie również do wniosków o zapomogi złożonych w tym okresie również z innych przyczyn niż koronawirus.

3.5 UPROSZCZENIE PROCEDUR UBIEGANIA SIĘ O STYPENDIUM SOCJALNE

[Art. 79 „tarczy”]

„1. Do dnia 30 września 2020 r. do wniosków o stypendium socjalne, o którym mowa w art. 86 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, nie stosuje się przepisów art. 88 ust. 4 i 5 tej ustawy.”

Ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce:

„Art. 88. [...]

4. Rektor albo komisja stypendialna lub odwoławcza komisja stypendialna odmawia przyznania stypendium socjalnego studentowi, którego miesięczny dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty określonej w art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, jeżeli nie dołączy do wniosku o przyznanie stypendium socjalnego zaświadczenia z ośrodka pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz. U. poz. 1818) – z centrum usług społecznych, o sytuacji dochodowej i majątkowej swojej i rodziny.

5. Rektor albo komisja stypendialna lub odwoławcza komisja stypendialna może przyznać studentowi stypendium socjalne w przypadku, o którym mowa w ust. 4, jeżeli przyczyny niedołączenia do wniosku o przyznanie stypendium socjalnego zaświadczenia z ośrodka pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych – z centrum usług społecznych, o sytuacji dochodowej i majątkowej studenta i rodziny studenta były uzasadnione oraz student udokumentował źródła utrzymania rodziny.”

KOMENTARZ:

Komentowany przepis stanowi tymczasowe uproszczenie obowiązujących procedur, które nakładają na studenta, ubiegającego się o stypendium socjalne,

obowiązek przedłożenia zaświadczeń o sytuacji dochodowej oraz majątkowej swojej i rodziny. W wyniku wyłączenia przepisów art. 88 ust. 4 i 5 wnioskodawca będzie musiał należycie udokumentować swoją sytuację materialną, jednak w przypadku, gdy jego dochód na osobę w rodzinie jest niższy niż 528 zł, będzie zwolniony z obowiązku przedstawiania zaświadczeń z ośrodka pomocy społecznej lub centrum usług społecznych. Brak takiego dokumentu nie będzie stanowił przesłanki do wydania decyzji odmownej. Student nie będzie musiał także, w zamian za brak stosownego zaświadczenia, w inny sposób dokumentować źródła utrzymania rodziny. Wskazane wyłączenie wynika z ograniczeń w funkcjonowaniu ośrodków pomocy społecznej. Rozwiązanie to rozwiązanie będzie miało charakter tymczasowy i obowiązywać będzie do 30 września 2020 r.

3.6 ZAWIESZENIE OGRANICZENIA PRAWA DO ŚWIADCZEŃ POMOCY MATERIALNEJ Z POWODU DŁUGOŚCI ODBYWANIA STUDIÓW

[Art. 79 „tarczy”]

„5. W drugim semestrze roku akademickiego 2019/2020 do przyznawania świadczeń, o których mowa w art. 86 ust. 1 pkt 1–3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, nie stosuje się ograniczenia, o którym mowa w art. 93 ust. 2 pkt 1 tej ustawy.”

Ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce:

„Art. 86. 1. Student może ubiegać się o:

- 1) stypendium socjalne;
 - 2) stypendium dla osób niepełnosprawnych;
 - 3) zapomogę;
 - 4) stypendium rektora;
 - 5) stypendium finansowane przez jednostkę samorządu terytorialnego;
 - 6) stypendium za wyniki w nauce lub w sporcie finansowane przez osobę fizyczną lub osobę prawną niebędącą państwową ani samorządową osobą prawną.
- (...)

Art. 93. 2. Świadczenia, o których mowa w art. 86 ust. 1 pkt 1–4 i art. 359 ust. 1:

- 1) przysługują na studiach pierwszego stopnia, studiach drugiego stopnia i jednolitych studiach magisterskich, jednak nie dłużej niż przez okres 6 lat;
- 2) nie przysługują studentowi posiadającemu tytuł zawodowy:
 - a) magistra, magistra inżyniera albo równorzędny,
 - b) licencjata, inżyniera albo równorzędny, jeżeli ponownie podejmuje studia pierwszego stopnia.”

KOMENTARZ:

Komentowany przepis wprowadza, w drugim semestrze roku akademickiego 2019/2020, możliwość przyznania stypendium socjalnego, stypendium dla osób niepełnosprawnych i zapomogi studentom, którzy studiują więcej niż 6 lat. Jednocześnie należy zauważyć, że w dalszym ciągu obowiązuje ograniczenie związane z posiadaniem tytułu zawodowego (art. 93 ust. 2 pkt 2). Z katalogu świadczeń, do których nie stosuje się ograniczenia, o którym mowa w art. 93 ust. 2 pkt 1, wyłączono stypendium rektora, co wskazuje, że przepis ten ma na celu wsparcie szerszego grona studentów w trudnej sytuacji materialnej.

4. Prowadzenie postępowań w sprawie nadawania stopni naukowych, stopni w zakresie sztuki oraz tytułu profesora

4.1 ZDALNE POSIEDZENIA ORGANÓW UCZELNI WŁAŚCIWYCH DO NADAWANIA STOPNI DOKTORA LUB DOKTORA HABILITOWANEGO

[Art. 63 pkt 5 „tarczy”]

- w art. 178 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 85 i 374) po ust. 1 dodano ust. 1a:

„1a. Posiedzenia właściwego organu, o którym mowa w ust. 1, mogą być przeprowadzane z wykorzystaniem technologii informatycznych zapewniających kontrolę ich przebiegu i rejestrację oraz umożliwiającą zapewnienie tajności głosowań.”

[Art. 101 „tarczy”]

„Art. 101. Przepis art. 178 ust. 1a ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce stosuje się odpowiednio do przewodów doktorskich, postępowań habilitacyjnych i postępowań o nadanie tytułu profesora, wszczętych przed dniem 1 maja 2019 r.”

KOMENTARZ:

Analogicznie, jak w przypadku senatu i rady uczelni, komentowana regulacja art. 63 pkt 5 ma na celu usprawnienie funkcjonowania organów kolegialnych uczelni powołanych w statucie na podstawie art. 17 ust. 2 UPSWiN, m.in. w celu realizacji kompetencji senatu związanych z nadawaniem stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki. Organami tymi są obecnie najczęściej rady dyscyplin, rady naukowe itp. Należy również pamiętać, że prowadzenie posiedzeń w formie zdalnej jest możliwością, z której organy mogą, lecz nie muszą korzystać.

Regulacja ta ustawowo sankcjonuje możliwość prowadzenia zdalnych posiedzeń tych organów z wykorzystaniem technologii informatycznych, pod warunkiem łącznego spełnienia następujących warunków:

- 1** zapewnienia kontroli przebiegu posiedzenia;
- 2** rejestracji przebiegu posiedzenia;
- 3** zapewnienia tajności głosowania.

Odnosząc się do wymogu zapewnienia kontroli przebiegu posiedzenia, należy wskazać przede wszystkim, że transfer danych w ramach takiego posiedzenia powinien obejmować zarówno wizję, jak i fonię czasie rzeczywistym (szczególnie istotne w odniesieniu do przeprowadzania obrony rozprawy doktorskiej). Ponadto zapewnienie kontroli obejmuje także zagwarantowanie realnego dostępu do udziału w posiedzeniu osobom uprawnionym, z uwzględnieniem możliwości wzięcia udziału w głosowaniach wyłącznie przez osoby posiadające prawo głosu stanowiącego w organie. Członkowie, jak i inne upoważnione osoby muszą mieć możliwość zabrania głosu w posiedzeniu, w tym także zgłaszania wniosków, wygłaszania opinii, komentarzy itp. Kolejno, osoba przewodnicząca posiedzeniu musi dysponować narzędziami, umożliwiającymi realne moderowanie przebiegu, uwzględniające udzielanie głosu, zarządzanie głosowań etc. Należy w tym zakresie dołożyć także wszelkich możliwych starań, aby żaden z członków organu nie był wykluczony z możliwości wzięcia udziału w posiedzeniu np. ze względu na brak odpowiedniego sprzętu lub oprogramowania albo brak umiejętności posługiwania się nimi.

Analizując wymóg zapewnienia rejestracji posiedzenia, należy zapewnić maksymalnie dobrą jakość dźwięku i obrazu, aby możliwe było zarówno ustalenie osób uczestniczących w posiedzeniu, jak i przebiegu poszczególnych elementów posiedzenia, głosowań itp. Po posiedzeniu nagranie powinno zostać niezwłocznie zabezpieczone, a jego kopia winna stanowić załącznik do protokołu.

W odniesieniu do zapewnienia tajności głosowania, należy wspomnieć omawiany już wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2019 r. (sygn. akt I NO 40/18), w ramach którego podniesiono, iż:

„Głosowanie tajne musi być zorganizowane w taki sposób, by zarówno inni głosujący, jak i osoby trzecie nie wiedziały i nie mogły się dowiedzieć, w jaki sposób głosowały poszczególne osoby. (...) chodzi zatem o zachowanie takich procedur przy głosowaniu, by maksymalnie zminimalizować ryzyko ujawnienia głosu, tzn. by ewentualne naruszenie tajności było w praktyce bardzo mało prawdopodobne, tj. wymagało wykorzystania skomplikowanych narzędzi albo poniesienia nieproporcjonalnie dużych kosztów.”

Do rozwiązań mogących zapewnić tajność głosowań zaliczyć można m.in. szyfrowanie głosów, token, blockchain, losowy dobór kodów dostępu czy losowy dobór urządzeń do głosowania.

Jeśli dotychczasowe przepisy uczelniane (np. statut) przewidywały możliwość prowadzenia posiedzeń z wykorzystaniem technologii informatycznych w sposób odmienny niż powyższy, to konieczne jest ich dostosowanie. Należy też podkreślić, że komentowany przepis reguluje zasady prowadzenia posiedzeń organów, co nie wyklucza możliwości podejmowana uchwał w trybie obiegowym na podstawie zasad określonych w uczelnianych aktach prawnych.

Odnosząc się do art. 101 komentowanej ustawy, należy zaznaczyć, że jej celem jest umożliwienie zastosowania wyżej omówionych możliwości prowadzenia zdalnych posiedzeń także do wszelkich postępowań związanych z nadawaniem stopni wszczętych przed dniem 1 maja 2019 r.

4.2 ZDALNE OBRONY ROZPRAW DOKTORSKICH LUB KOLOKWIA HABILITACYJNE

W ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 85 i 374) wprowadza się następujące zmiany:

- w art. 191 po ust. 1 dodano ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Obrona rozprawy doktorskiej może być przeprowadzona poza siedzibą podmiotu doktoryzującego z wykorzystaniem technologii informatycznych zapewniających kontrolę jej przebiegu i rejestrację.”

- w art. 221 po ust. 9 dodano ust. 9a w brzmieniu:

„9a. Kolokwium habilitacyjne może być przeprowadzone poza siedzibą podmiotu habilitującego z wykorzystaniem technologii informatycznych zapewniających kontrolę jego przebiegu i rejestrację.”

KOMENTARZ:

Omawiane regulacje sankcjonują ustawowo możliwość przeprowadzania obrony rozprawy doktorskiej oraz kolokwium habilitacyjnego w formie zdalnej, z wykorzystaniem technologii informatycznych. Warto podkreślić, że dotychczasowe ustawowe regulacje UPSWiN nie wykluczały w żaden sposób możliwości przeprowadzania tych czynności w formie zdalnej, przy czym musiały taki tryb przewidzieć przepisy wewnętrzne uczelni.

Co do przeprowadzania obron rozpraw doktorskich i kolokwiów habilitacyjnych w formie zdalnej, należy stosować niemal analogiczne zasady, jak w przypadku

posiedzeń organów właściwych do spraw nadawania stopni. Wyjątkiem w tym zakresie jest jednak brak konieczności zapewnienia tajności głosowań. Należy bowiem pamiętać, że w przeciwieństwie do tzw. starych procedur, tj. wszczętych przed 1 maja 2019 r., nowe procedury nadawania stopni przewidziane w UPSWiN nie wymagają już podejmowania rozstrzygnięć w trybie tajnym. Jeżeli uczelnia, mimo wszystko, określiła tryb tajny jako właściwy do podejmowania rozstrzygnięć w sprawach dotyczących stopni, to możliwość prawidłowego przeprowadzania tajnych głosowań również powinna być zapewniona.

Mimo iż komentowane przepisy odnoszą się w praktyce wyłącznie do procedur wszczętych po 30 września 2019 r., warto nadmienić, że obrony rozpraw doktorskich prowadzonych w „starym” trybie również mogą odbywać się z wykorzystaniem technologii informatycznych umożliwiającą jednoczesną transmisję obrazu i dźwięku. W tym jednak zakresie należy pamiętać o obowiązku zapewnienia dostępu dla publiczności, zważywszy na otwartość posiedzenia organu lub komisji doktorskiej, która przeprowadza obronę. W takim przypadku na stronie internetowej jednostki należy udostępnić łącze, dzięki któremu „publiczność” będzie mogła wziąć udział w obronie, jak również będzie mogła uczestniczyć w przewidzianej programem obrony dyskusji. W przypadku nowych procedur, obrona rozprawy doktorskiej nie musi odbywać się publicznie, zatem nie ma konieczności zapewnienia dostępu do niej osobom niebędącym członkami organu lub komisji doktorskiej.

5. Postępowania administracyjne i sądowe

5.1 FORMA DORĘCZENIA DOKUMENTU ELEKTRONICZNEGO

W ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256) wprowadza się następujące zmiany:

- po art. 392 dodano art. 393 w brzmieniu:

„Art. 393 § 1. W przypadku pism wydanych przez organ administracji publicznej w formie dokumentu elektronicznego przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego, które zostały opatrzone kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym, zaawansowaną pieczęcią elektroniczną albo kwalifikowaną pieczęcią elektroniczną, doręczenie może polegać na doręczeniu wydruku pisma uzyskanego z tego systemu odzwierciedlającego treść tego pisma, jeżeli strona lub inny uczestnik postępowania nie złożyła podania w formie dokumentu elektronicznego przez elektroniczną skrzynkę podawczą organu administracji publicznej, nie wystąpiła do organu administracji publicznej o takie doręczenie lub nie wyraziła zgody na doręczanie pism w taki sposób.

§ 2. Wydruk pisma, o którym mowa w § 1, zawiera:

- 1) informację, że pismo zostało wydane w formie dokumentu elektronicznego i podpisane kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym, ze wskazaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego osoby, która je podpisała, albo opatrzone zaawansowaną pieczęcią elektroniczną albo kwalifikowaną pieczęcią elektroniczną;
- 2) identyfikator tego pisma, nadawany przez system teleinformatyczny, za pomocą którego pismo zostało wydane.

§ 3. Wydruk pisma, o którym mowa w § 1, może zawierać mechanicznie odtwarzany podpis osoby, która podpisała pismo.

§ 4. Wydruk pisma, o którym mowa w § 1, stanowi dowód tego, co zostało stwierdzone w piśmie wydanym w formie dokumentu elektronicznego.”

KOMENTARZ:

Ustawodawca wprowadza nową regulację do KPA, która umożliwia organowi wydawanie pism (w tym decyzji czy postanowień, a więc rozstrzygnięć kształtujących sytuację prawną odbiorcy) w formie dokumentu elektronicznego,

a jeśli strona nie wyraziła zgody na elektroniczne doręczanie pism, doręcza się jej jedynie wydruk takiego dokumentu. Oznacza to że fizycznie doręczany jest niejako wydruk dokumentu bez własnoręcznego podpisu czy podpisów, co jest generalną zasadą kodeksową. Przepis ten ma na celu umożliwienie organom (w tym komisji stypendialnej, rektorowi) wydawanie i podpisywanie decyzji z użyciem podpisu kwalifikowanego, co umożliwi zdalne rozpatrywanie wniosków studentów, bez konieczności własnoręcznego podpisania decyzji lub pisma kierowanego do studenta. W takiej sytuacji osoba podpisująca decyzję musi posiadać: kwalifikowany podpis elektroniczny, podpis zaufany albo podpis osobisty (tj. podpis elektroniczny powiązany z nowym dowodem osobistym). Przepis wskazuje precyzyjnie elementy, jakie muszą znaleźć się na doręczanym dokumencie. Należy tego katalogu bezwzględnie przestrzegać, albowiem w przeciwnym wypadku może to prowadzić do eliminacji takiego pisma. Warto podkreślić, że podobne rozwiązania od lat funkcjonują w obrocie gospodarczym i prawnym, znacząco go ułatwiając. Korespondencja masowa (towarzystw ubezpieczeniowych) powszechnie opiera się na takim rozwiązaniu. Możliwość stosowania faksymile przewidziano także już lata temu na gruncie Ordynacji podatkowej. Jest to niewątpliwie rozwiązanie upraszczające funkcjonowanie uczelni w dobie epidemii. Niewątpliwie natomiast, w niektórych wypadkach, będzie prowadziło do kontrowersji w zakresie prawidłowości przekazywanych pism, tj. czy zostały one prawidłowo podpisane.

5.2 SKUTKI NIEODEBRANIA PISM

WYMAGAJĄCYCH POTWIERDZENIA ODBIORU

[Art. 98 „tarczy”]

„1. Nieodebranych pism, w tym pism sądowych, podlegających doręczeniu za potwierdzeniem odbioru przez operatora pocztowego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe, których termin odbioru określony w zawiadomieniu o pozostawieniu pisma wraz z informacją o możliwości jego odbioru przypadających w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, nie można uznać za doręczone w czasie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii oraz przed upływem 14 dni od dnia zniesienia tych stanów.”

KOMENTARZ:

Komentowany przepis wprowadza bardzo istotny wyłom od generalnej zasady doręczeń i ich konsekwencji, skonstruowanej na gruncie KPA. Co do zasady bowiem,

upraszczając, po 14 dniach od dnia nieudanego doręczenia pisma, przyjmuje się fikcję doręczenia i pomimo tego, że adresat fizycznie pisma nie odebrał, to jednak traktuje się sytuację, jakby tak właśnie było. Jest to niezbędne, albowiem umożliwia funkcjonowanie administracji publicznej. Powszechnie bowiem, w przypadku braku takiego rozwiązania, strony nie odbierałyby korespondencji niekorzystnej dla nich, co prowadziłyby do chaosu i niemożności pełnienia elementarnych funkcji przez administrację. Wprowadzone rozwiązanie jest z jednej strony korzystne dla stron, które, z uwagi na stan epidemii lub zagrożenia epidemicznego, nie mogły skutecznie w 14-dniowym terminie odebrać pisma (np. z uwagi na przebywanie w kwarantannie czy ograniczenia w funkcjonowaniu operatora pocztowego). Nie powoduje bowiem dla nich jakichkolwiek konsekwencji prawnych, które prawo wiąże z doręczeniem pisma – jak np. rozpoczęcie biegu terminu do wniesienia odwołania. Z drugiej zaś strony, zwłaszcza w przypadku rozstrzygnięć niekorzystnych dla stron, których doręczenia się spodziewają, takie rozwiązanie spowoduje „zawieszenie” możliwości załatwienia tej sprawy dopiero do czasu ustania stanu epidemii lub zagrożenia epidemicznego, przedłużonego o 14 dni od dnia zniesienia tych stanów. To w konsekwencji prowadzi do niemożności skutecznego załatwienia spraw.

6. Zmiana terminu ewaluacji jakości działalności naukowej i jej skutki

W ustawie z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669 oraz z 2019 r. poz. 39 i 534) wprowadza się następujące zmiany:

- w art. 324 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Pierwsza ewaluacja jakości działalności naukowej, o której mowa w art. 265 ust. 1 ustawy, o której mowa w art. 1, obejmuje lata 2017–2021 i rozpoczyna się w dniu 1 stycznia 2022 r.”

KOMENTARZ:

Poza szeregiem zmian w przepisach UPSWiN tzw. „tarcza 2.0” dokonała również modyfikacji postanowień niektórych przepisów ustawy wprowadzającej UPSWiN. Najważniejsza z nich dotyczy przesunięcia okresu ewaluacji jakości działalności naukowej, która rozpocznie się 1 stycznia 2022 r. i będzie obejmowała 5-letni okres tj. lata 2017-2021. Nie wiadomo jeszcze, w jakim stopniu zmiana ta wpłynie na treść szczegółowych zasad oceny, które regulowane są rozporządzeniem ministra.

Jednocześnie przesunięcie terminu ewaluacji pociągnęło za sobą serię dalszych zmian. Poniżej prezentujemy zmienione przepisy.

PRZESUNIĘTO O ROK TERMINY W PONIŻSZYCH SPRAWACH

Art. 194 ust. 2 przepisów wprowadzających UPSWiN

2. W okresie od dnia wejścia w życie ustawy, o której mowa w art. 1, do dnia 31 grudnia 2022 r., w przypadku zmiany nazwy uczelni publicznej działającej w dniu wejścia w życie tej ustawy, stosuje się przepisy art. 3 ustawy uchylanej w art. 169 pkt 3.

Art. 195. przepisów wprowadzających UPSWiN

W okresie od dnia wejścia w życie ustawy, o której mowa w art. 1, do dnia 31 grudnia 2022 r., w przypadkach, o których mowa w art. 35 ust. 3 i 5

tej ustawy, uczelnia publiczna utworzona w wyniku połączenia albo uczelnia, do której włączono inną uczelnię publiczną, instytut badawczy lub instytut naukowy Polskiej Akademii Nauk, jest uczelnią akademicką, jeżeli posiada uprawnienie do nadawania stopnia doktora.

Art. 206 ust. 1 i 3 przepisów wprowadzających UPSWiN

1. Od dnia 1 maja 2019 r. do dnia 31 grudnia 2022 r. uczelnia, która:

1) posiada uprawnienie do nadawania stopnia doktora w dyscyplinie, do której jest przyporządkowany kierunek studiów, może uzyskać pozwolenie na utworzenie studiów na tym kierunku na określonym poziomie i profilu;

2) nie posiada uprawnienia do nadawania stopnia doktora w dyscyplinie, do której jest przyporządkowany kierunek studiów, może uzyskać pozwolenie na utworzenie studiów na tym kierunku na określonym poziomie i profilu praktycznym, z wyłączeniem pozwolenia na utworzenie studiów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela.

(...)

3. Od dnia 1 maja 2019 r. do dnia 31 grudnia 2022 r. pozwolenia nie wymaga utworzenie studiów na kierunku przyporządkowanym do dyscypliny, o której mowa w art. 53 ust. 1 albo 2 ustawy, o której mowa w art. 1, w której uczelnia posiada uprawnienie do nadawania stopnia doktora habilitowanego.

Art. 207 przepisów wprowadzających UPSWiN

Od dnia wejścia w życie ustawy, o której mowa w art. 1, do dnia 31 grudnia 2022 r. o uzyskanie pozwolenia na utworzenie studiów na kierunkach lekarskim lub lekarsko-dentystycznym może ubiegać się uczelnia posiadająca uprawnienie do nadawania stopnia doktora w dyscyplinie w zakresie nauk medycznych lub nauk o zdrowiu.

Art. 212 przepisów wprowadzających UPSWiN

2. Uczelnia, która w dniu wejścia w życie ustawy, o której mowa w art. 1, prowadzi studia przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela i nie posiada uprawnienia do nadawania stopnia doktora w dyscyplinie, do której jest przyporządkowany kierunek tych studiów, może prowadzić te studia w przypadku:

1) zawarcia porozumienia, o którym mowa w art. 206 ust. 2, albo

2) posiadania większej liczby studentów na studiach stacjonarnych niż na studiach niestacjonarnych

– z tym że przyjęcia na te studia są prowadzone po raz ostatni na rok akademicki 2022/2023.

Art. 216 przepisów wprowadzających UPSWiN

Indywidualne studia międzyobszarowe w rozumieniu ustawy uchylanej w art. 169 pkt 3, prowadzone w dniu wejścia w życie ustawy, o której mowa w art. 1, są kontynuowane do zakończenia cyklu kształcenia rozpoczętego w roku akademickim 2022/2023.

Art. 238 ust. 18 przepisów wprowadzających UPSWiN

18. W okresie od dnia 1 stycznia 2019 r. do dnia 31 grudnia 2022 r. w algorytmach, o których mowa w art. 368 ust. 3 ustawy, o której mowa w art. 1, uwzględnia się w uczelniach akademickich, instytutach naukowych Polskiej Akademii Nauk, instytutach badawczych oraz międzynarodowych instytutach naukowych kategorię naukową dla dyscypliny określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 5 ust. 3 tej ustawy, ustaloną w 2019 r. na podstawie:

- 1) kategorii naukowych przyznanych w wyniku ostatniej kompleksowej oceny jakości działalności naukowej lub badawczo-rozwojowej przeprowadzonej na podstawie przepisów ustawy uchylanej w art. 169 pkt 4;
- 2) liczby pracowników jednostki naukowej wskazanych przez tę jednostkę w roku 2016 we wniosku o przyznanie kategorii naukowej na potrzeby ostatniej kompleksowej oceny jakości działalności naukowej lub badawczo-rozwojowej przeprowadzonej na podstawie przepisów ustawy uchylanej w art. 169 pkt 4, z wyłączeniem:
 - a) pracowników naukowo-technicznych i inżynierijno-technicznych,
 - b) osób, które nie złożyły oświadczeń, o których mowa w art. 219 ust. 11.

Art. 290 przepisów wprowadzających UPSWiN

W okresie od dnia 1 października 2019 r. do dnia 30 września 2023 r. szkoła doktorska może być prowadzona:

- 1) przez uczelnię akademicką, federację podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki, instytut naukowy Polskiej Akademii Nauk, instytut badawczy albo międzynarodowy instytut naukowy, posiadające uprawnienia do nadawania stopnia doktora w co najmniej 2 dyscyplinach;
- 2) przez uczelnię akademicką, która prowadzi działalność naukową wyłącznie w 1 dyscyplinie, która jest dyscypliną w zakresie teologii albo kultury fizycznej albo dyscypliną artystyczną, i posiada w niej uprawnienia do nadawania stopnia doktora;
- 3) wspólnie przez uczelnie akademickie, instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk, instytuty badawcze lub międzynarodowe instytuty naukowe,

z których każde posiada uprawnienia do nadawania stopnia doktora w co najmniej 1 dyscyplinie.

Art. 306 przepisów wprowadzających UPSWiN

Pierwszy konkurs w ramach programu „Regionalna inicjatywa doskonałości”, o którym mowa w art. 396 ust. 1 ustawy, o której mowa w art. 1, zostanie ogłoszony nie później niż do dnia 30 czerwca 2023 r

ZMIENIONO DATĘ WEJŚCIA W ŻYCIE PONIŻSZYCH PRZEPISÓW UPSWiN NA 1 PAŹDZIERNIKA 2022

Art. 14. ust. 1 UPSWiN

1. Uczelnia jest uczelnią akademicką, jeżeli prowadzi działalność naukową i posiada kategorię naukową A+, A albo B+ w co najmniej 1 dyscyplinie naukowej albo artystycznej.

Art. 15. ust 1 oraz ust 5-9 UPSWiN

1. Uczelnia jest uczelnią zawodową, jeżeli prowadzi kształcenie uwzględniające potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego oraz nie spełnia warunku, o którym mowa w art. 14 ust.

(...)

5. Uczelnia akademicka może złożyć do ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki, zwanego dalej „ministrem”, wniosek o zakwalifikowanie jej do grupy uczelni zawodowych.

6. W terminie 30 dni minister, w drodze decyzji administracyjnej, może zakwalifikować uczelnię do grupy uczelni zawodowych.

7. Uczelnia akademicka, która w wyniku ewaluacji jakości działalności naukowej nie spełnia warunku, o którym mowa w art. 14 ust. 1, staje się uczelnią zawodową w dniu, w którym decyzje o przyznaniu tej uczelni kategorii naukowych stały się ostateczne.

8. Uczelnią, która stała się uczelnią zawodową, dostosowuje prowadzone kształcenie na studiach do wymagania określonego w ust. 2, w terminie 12 miesięcy od dnia zaprzestania spełniania warunku, o którym mowa w art. 14 ust. 1, albo doręczenia decyzji o zakwalifikowaniu do grupy uczelni zawodowych.

9. Uczelnia prowadząca kształcenie doktorantów, która stała się uczelnią zawodową, zaprzestaje kształcenia doktorantów z końcem roku akademickiego, w którym zaprzestała spełniać warunek, o którym mowa w art. 14 ust. 1, albo doręczono jej decyzję o zakwalifikowaniu do grupy uczelni zawodowych. Przepisy art. 206 stosuje się.

ZMIENIONO DATĘ WEJŚCIA W ŻYCIE PONIŻSZYCH PRZEPISÓW UPSWiN NA 1 STYCZNIA 2023

Art. 53 ust. 9 UPSWiN

(...)

9. Uczelnia akademicka może utworzyć jednolite studia magisterskie na kierunku przyporządkowanym do dyscypliny, o której mowa w ust. 1, albo dyscypliny wiodącej, w której posiada kategorię naukową A+ albo A, lub dyscypliny zawierającej się w dziedzinie, o której mowa w art. 243 ust. 7, z tym że w przypadku studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 – jeżeli możliwość kształcenia na tym poziomie wynika z przepisów wydanych na podstawie art. 68 ust. 3. Przepisów wydanych na podstawie art. 81 w zakresie, o którym mowa w art. 81 pkt 2, nie stosuje się.

DODANO DO PRZEPISÓW USTAWY WPROWADZAJĄCEJ UPSWiN

Art. 189 ust. 1a ustawy wprowadzającej UPSWiN

1a. Posiedzenia prezydium Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów i jej sekcji mogą być przeprowadzane z wykorzystaniem technologii informatycznych zapewniających kontrolę ich przebiegu i rejestrację oraz umożliwiających zapewnienie tajności głosowań.

Art. 281 ust. 3 ustawy wprowadzającej UPSWiN

(...)

3. W okresie zawieszenia kształcenia doktorantów na podstawie przepisów wydanych na podstawie art. 198a ustawy, o której mowa w art. 1, zapomoga, o której mowa w art. 86 ust. 1 pkt 3 tej ustawy, jest przyznawana doktorantom, o których mowa w ust. 1, przez kierownika podmiotu prowadzącego studia doktoranckie. Przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego i art. 92 ust. 2 ustawy, o której mowa w art. 1, nie stosuje się.



Parlament Studentów
Rzeczypospolitej Polskiej

Parlament Studentów Rzeczypospolitej Polskiej – niezależna organizacja, będąca oficjalnym głosem środowiska studenckiego. Istnieje od 1995 roku i na podstawie Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce jest jedynym ogólnopolskim reprezentantem studentów w Polsce, także na forum międzynarodowym. Swoje cele realizuje poprzez ochronę praw studenta we współpracy z samorządami studenckimi wszystkich uczelni, jednocześnie wspierając ich rozwój. Zajmuje się opiniowaniem projektów aktów prawnych dotyczących szkolnictwa wyższego oraz, w imieniu studentów, przedstawia ich propozycje właściwym organom i instytucjom. Realizuje szereg projektów studenckich, m.in. Krajową Konferencję, Konferencję Ekspertów Praw Studenta, szkolenia dla studentów i samorządów studenckich oraz Galę Nagród Środowiska Studenckiego „Pro Juvenes”.

KONTAKT:

Dominik Leżański
– Przewodniczący Parlamentu Studentów RP
e-mail: d.lezanski@psrp.org.pl
tel. 795 042 552

Biuro Parlamentu Studentów RP
e-mail: sekretariat@psrp.org.pl
tel. 506 188 880



Instytut Rozwoju Szkolnictwa Wyższego (IRSW) to pierwsza w Polsce organizacja kompleksowo wspierająca uczelnie w ich rozwoju. Od 2014 r. świadczy usługi w obszarze doradztwa strategicznego i operacyjnego (bieżącego), realizuje audyty i ewaluacje funkcjonowania uczelni oraz podnosi kompetencje kadr akademickich w ramach warsztatów konsultacyjnych i szkoleń dedykowanych. Zapewnia profesjonalne wsparcie w zakresie prawa nauki i szkolnictwa wyższego, realizowane przez czołowych prawników specjalizujących się w tym zakresie. Dodatkowo chętnie dzieli się wiedzą i doświadczeniem, realizując i włączając się w inicjatywy na rzecz rozwoju środowiska akademickiego oraz aktywnie współpracując z najważniejszymi organizacjami z sektora szkolnictwa wyższego i nauki.

KONTAKT:

Adam Szot – Prezes Zarządu
e-mail: a.szot@irsw.pl

Biuro IRSW
e-mail: biuro@irsw.pl
tel. 81 8228 615